D • N
19/7 1949

Svensk predikan

Varje söndag hålles i vårt land omkring 2.500 predikningar inför en publik som kan beräknas omfatta 100.000—150.000 personer. Blott ett fåtal predikningar — några tiotal varje år — blir genom utgivning av trycket tillgängliga för en större allmänhet och i någon mån föremål för offentlig granskning och diskussion. Som källmaterial för bedömande av kyrkans förkunnelse har dessa publicerade predikningar stort värde, och de har också utnyttjats både av den kyrkohistoriska och den socialhistoriska forskningen. Att de inte i allo kan betraktas som typiska för predikoverksamheten är emellertid utan vidare klart. I regel utges predikningar blott av mera framstående prästmän, och de måste antas

[...]

betydelse mellan exempelvis schartauansk och östsvensk förkunnelse har ej kunnat observeras. En generell om också med nödvändighet något allmänt hållen karaktäristik är därför möjlig. De särskilda prästmännen skall inte beröras i denna karaktäristik, inte heller enskilda illa formulera-

de eller sakligt underliga uttalanden; meningen är ej att kritisera bestämda personer eller att söka sak i speciella punkter. Ett försök skall göras att känneteckna predikningarna utan hänsyn till religiösa eller irreligiösa föreställningar — utifrån synpunkter som nästan alla kan godta. Stycken ur vissa predikningar — valda ur representativ synpunkt — återges här bredvid.

Vissa betydande förtjänster är uppenbara. En anda av tolerans och förståelse dominerar. I ingen enda predikan finns ett hätskt utfall mot oliktänkande eller tendenser till politisk propaganda. Själva tonen är genomgående måttfull, förmanande och varnande utan fördömanden och hotelser. Svavelpredikningar tycks av detta urval

[...]

En allmän moralism, en lika allmänt uttryckt gudstro är förhärskande; den speciellt kristna åskådningen kommer fram främst i hänvisningar till försoningsläran, men kan inte sägas uppbära förkunnelsen. Hela det system av bestämda trossatser som den svenska kyrkan officiellt bygger på nära nog försvinner i detta töcken av ärbara men torftiga reflexioner. Att djävulen och helvetet inte nämns är blott en sida av det förhållandet att konkretion och fasthet alltigenom saknas.

För att belysa det sagda skall ett par exempel på uppbyggnaden av predikningar nämnas. Predikotexten den 26 juni var Lukas evangelium 14: 16—24, dvs. liknelsen om gästabudet. Denna text blev utgångspunkten för triviala utläggningar om det himmelska samlivet som ett jordiskt gästabud av högre

[...]

HYLLOR

praktiska konstruktioner för kontor arkiv bibliotek laboratorier privatinredn.

Sparrings
Brännerigatan 5
Tel. 41 53 15—42 55 44 Stockholm Sö.
Utställn.: Riddargat. 3. Tel. 67 36 50

Matvråsoffan "NÄTTA"

Patentsökt
ny förbättrad modell
billig • praktisk • lättbäddad

En nätt och trevlig matvråsoffa som med några få enkla handgrepp kan förvandlas till en bekväm bädd av varierande längd.

Längd 170 cm. Bredd 42 cm. Utbäddad kan den förlängas från 170 cm. till 190 och 210 cm. Bredd 74 cm. Bonad och försedd med kedjebotten. Plats för sängkläder.
Pris i bonad furu ...... Kr. 140:-
I bonad björk Kr. 155.—
Passande madrass av bra kvalitet Kr. 40.—.
100-tals belåtna köpare!

Till landsorten mot efterkrav. Fraktfritt och försäkrat.

KOOPERATIVA möbelaffären
KLARABERGSGATAN 42
Tel. 20 25 01 Stockholm
Säljes även från LAGER, DALAGATAN 4.
(hörnet av Torsgatan) Tel. 11 31 01
samt MEXPO A/B, HÄGERSTEN. Tel. 46 43 49
I ÖREBRO hos MÖBELHUSET, Ekersg. 76—78

PREDIKNINGAR I STICKPROV

Här nedan publiceras ett antal utdrag valda för att ge en såvitt möjligt karaktäristisk och icke tendentiös bild av de tjugu predikningar som upptagits i stenografiskt referat i svenska kyrkor under maj och juni detta år. Uppteckningarna har av utrymmesskäl ej kunnat publiceras i sin helhet.

Engelbrektskyrkan i Stockholm den 22 maj.

Vilken ställning har egentligen bönen i det svenska folklivet? ... Bönen har inte på långa vägar den plats i folksjälen som den andliga hälsan kräver. Det är alldeles för många som blir så överlägsna i tonfallet när man kommer in på frågan om bön. De kallar den för magi, trollkonster, en övervunnen ståndpunkt, någonting förlegat, och heter man Ingemar Hedenius och är professor i Uppsala, så säger man att det är någonting förnuftsvidrigt, ingenting för en modern människa. Ja, det är lätt att säga så där, men det kommer även för den märkvärdiga moderna människan stunder då allt som

[...]

Jesus säger i dag i texten: Bedjen och I skolen få. Han säger inte: Bedjen och I skolen få precis det ni ber om. Det vore nog inte nyttigt för en del. Nej, om lillpojken ber att få låna förskäraren, så får han inte det, och han gråter, men han får inte låna förskäraren av far och mor, och ibland är vi precis lika dumma som lillpojken. Vi ber Gud om någonting som skulle skada oss, och då får vi det inte. Jesus säger: Bedjen och I skolen få för att eder glädje skall bliva fullkomlig ... Bönhörelsen består däri att vi får Guds kraft att möta framtiden utan panik. Jag ber Gud om tålamod, och Gud skickar en besvärlig människa i min väg som sätter mitt tålamod på prov. Då blir jag ju tränad. Mitt tålamod får träning. Det är också en sorts bönhörelse.

[...]

Men det finns medhjälpare i Kristus. Säkert kan en medmänniska vara till hjälp för den som så här borrat sig in i sig själv, liksom borrat sig själv i sank.

Öggestorps kyrka den 29 maj.

Den människa som verkligen har fått uppleva frälsning i Gud genom Jesus Kristus, den människan blir ganska förundrad över att världen inte kan begripa att hon vill väl. Ja, det är ingen människa i världen som vill sina medmänniskor så väl som den som är riktigt frälst! Ty det är ju så att om Jesus får hand om en människa blir jag så rik i hjärtat och så glad att nu vill jag inte ha det för mig själv, utan nu vill jag se till att alla människor blir lika lyckliga, lika saliga som jag själv. Och bara jag får tala med människorna, så skola de bli frälsta allihop, och det på en enda eftermiddag ...

[...]

Storkyrkan i Stockholm den 22 maj.

[...]

Hushållningssällskapen

[...]

PRESSGRANNAR

[...]

Hilleshögs kyrka den 6 juni.

[...]

Tillberga kyrka den 12 juni.

[...]

Göteborgs domkyrka den 22 maj.

[...]

Nacka kyrka den 29 maj.

[...]

Gottröra kyrka den 12 juni.

[...]

Spånga kyrka den 19 juni.

[...]

Hedvigs kyrka i Norrköping den 26 juni.

[...]

Högs kyrka den 26 juni.

[...]

inte komma med svepskäl. Om de där oxarna hade fallit i brunnen, då skulle han rädda dem — det har vi ord i bibeln på att det som inte kan uppskjutas, det skall vi göra. Men det han kom med som skäl var ord som Herren borde visa bort genast, och han gjorde det. En tredje, han kunde inte komma för att han tagit sig hustru. Men då kan man fråga sig: Varför tog han inte henne med? Det hade väl förhöjt festen att få en ung brud med?

Göteborgskonvojen

"SKUFFELSEN blandt de fangne sjøfolk på fordecket var enorm. Alle hade regnet med som sikkert at svenskerne ville forlangt dem utlevert, da 'Göta Lejon' etter deres oppfatning ikke kunne ha unngått å observere den tyske tråleren mens den var inne ved iskanten for å hente de to livbåter. Livbåtens posisjon ble anslått til å være ca 1 mil av land, og oppbringelsen var derfor folkerettsstridig."

Så berättar de norrmän som var med ombord i kvarstadsbåten "Skytteren", och på den grunden ämnar de föra ansvarstalan mot svenska staten. Citatet är hämtat ur en skildring av kvarstadsbåtarnas historia från den första kvarstadsbeläggningen 1941 till dess att de sista ombordvarande kom hem till Norge 1945. *Kvarstad båtene* heter boken, som är sammanställd av *Alf Pahlow Andresen* och *Helge Stray Johansen* (Johan Grundt Tanum).

"Kvarstad båtene" är en förvånansvärt objektiv och lidelsefri bok. Den redogör i knappa och koncisa ordalag för den yt-

[...]

hovrätten, som utfärdade ny interimistisk kvarstad, och i sitt avgörande den 21 oktober meddelade den att den omständigheten att fartyget numera chartrats av brittiska staten inte utgjorde hinder för att kvarstadsansökningen kunde upptas till behandling inför svensk domstol. Ärendet återförvisades alltså till överexekutorn i Göteborg. Medan detta ärende trasslades i Jönköping (och antagligen inte bara där) hade det från Norge kommit kvarstadsansökningar för ytterligare sju fartyg. Överexekutorn i Göteborg vägrade belägga dem med interimistisk kvarstad. Redarna (läs tyskarna) gick vidare till hovrätten, som emellertid tvingades svara att överexekutorns avslag på interimistisk kvarstad inte kunde överklagas enligt gällande svensk lag. Den 25 oktober kom ansökan om kvarstad på nytt beträffande hela 11 norska fartyg. Överexekutorn avslog ansökningarna den 27. Beslutet kunde inte överklagas. Enligt gällande lag alltså. Men en lag kan ju ändras.

Så skedde också.

[...]

NYA RÄTTEGÅNGS-BALKEN

jämte lagen om dess införande. *Med kommentarer* utgiven av

N. Gärde
Thore Engströmer
Tore Strandberg
Erik Söderlund

Pris inb. kr. 34:—
946 sidor

Arbetet är i första hand avsett för domare, åklagare, advokater och andra som syssla med tillämpning av nya rättegångsbalken. Det är emellertid även till stor nytta även för dem som i studiesyfte vilja taga en mera ingående kännedom om den nya processlagstiftningen.

NORSTEDTS

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.